

BUBBLOR

En musiksaga

av

Mats Kjelbye

Och

Tormod Tvette Vik

Contact:

PRODUCTION NOTES

Musiksaga för en berättare och en symfoniorkester.

BUBBLOR**version 9**

20230913

Ljuset ner/Stämningsljus.
(Dirigenten/Presentatören in.)**MUSIK START: "BUBBLAN":**

Rymdmusik, lätta luftiga läten.
Korta. Som små bubblor som
spricker. här och där. Puffar...
Så efter ett tag...

PRESENTATÖR

Först fanns ingenting. Sen kom allt på en gång.

*Stark plötslig musikalisk insats -
wake up for audience - big bang.*

*Musiken återigen i något skirt.
Svagt. känsla av rymdbrus,
avstånd, oändlighet.*

(Cue: Harpa. Noter: bokstav b.)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Ur The Big Bang uppstod oändligt avstånd.
Stengrus och materia for omkring i den kalla
rymden. Men - på ett ställe lyste solen. Och
solens strålar värmdde vår planet. För runt
jorden bildades *atmosfären* - en en tunn hinna
som skyddar mot farlig strålning och får värmen
från solen att stanna kvar. Det var liksom så
allt liv tog sin början. Med en stor bubbla som
skyddar och värmer.

Här på jorden, i vår bamsiga bubbla, finns
tusentals mindre bubblor av alla möjliga slag.
Såpbubblor, kolsyrad läsk och bubbelbad
förstås. Och så finns det bubblor som är helt
osynliga, som omsluter oss även om vi inte
lägger märke till dem... Att vara i en
kärleksbubbla, till exempel, har ni hört talas
om det? Eller om man sitter bredvid varandra
och tittar på var sin skärm... då är man
tillsammans men ändå i var sin bubbla. Och när
vi lyssnar på musik är det som att befinna sig
i en såpbubbla...

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

som omfamnar oss, svävar, tar oss med, stannar kvar... och pop!... försvinner. (Cue: *Tajma med triangeln.*)

MUSIK SLUT.

PRESENTATÖR (FORTS.)

Ibland är det inte förrän bubblan spricker, som man märker att man varit i den. Jag ska berätta om två jag känner som har varit med om precis det. Och så ska vi träffa hela orkestern, som är experter på att göra nya fantastiska bubblor. Lyssna.

MUSIK START: "BUBBLAN BOKSTAV D".

Nytt ljus. Allt ljus på orkestern. (Från att ha varit stämningsljus...)

MUSIK SLUT: "BUBBLAN".

Läge för ev applåder. :)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Det här mina vänner... är Göteborgs Symfoniker under ledning av Emilia Hoving.

70 musiker spelade samtidigt nästan hela tiden... och ändå lät det så bra! Det finns så många ljud i den här orkestern att det är svårt att förstå hur allt hänger ihop. Men vi gör ett försök!

MUSIK START: "ORKESTERN"

PRESENTATÖR (FORTS.)

Närmast Emilia sitter konsertmästaren - lagkapten för orkestern och den som spelar solot när det är dags för det.

Orkestern kan delas in i mindre grupper. Det här är stråket - instrument med stråkar.
(*Stråket vinkar med sina stråkar*)

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Här sitter fiol, eller violin, de spelar ofta melodins höga toner. Violinisterna är flest och de spelar mest.

FIOL (I NOTERNA: VIOLINS)

Cellon. Klangen är lite djupare än fiolens och jag tycker ibland att den påminner om mänsklig röst.

CELLO (I NOTERNA: CELLO)

Kontrabas! Det största stråkinstrumentet. Eftersom de är så stora kan de också spela den lägsta tonen.

KONTRABAS (I NOTERNA: CONTRABAS)

Här, i mitten, sitter violasterna. De spelar viola, eller altfiol. Den låter lite fylligare än fiolerna. Trådarna på alla stråkar i orkestern är gjorda av hästsvansar.

ALLTFIOL (I NOTERNA: VIOLA)

(I NOTERNA: WOODWINS)

Hörde ni fåglarna? Nu har vi kommit till **Träblåssektionen!** (*Träblås visar instrumenten.*)

Har ni någon gång blåst och fått ljud i en flaska? På samma sätt får man ljud i tvärflöjten och piccolaflöjten som är - jätteliten.

FLÖJT (I NOTERNA: FLUTES)

Oboe - spelar ofta kärlekstemat! Engelskt horn är lite ledsnare och har en mörkare klang.

OBOE (I NOTERNA: OBOE/ENG. HORN)

Klarinetten är mjuk och ibland lite vemodig. Basklarinetten är lite djupare och större.

KLARINETT (I NOTERNA: CLARINETS)

Fagotten spelar ofta vackra melodier. Men den kan också vara familjens clown. Även fagotten har en mörkare variant: Kontrafagotten.

FAGOTT (I NOTERNA: BASSOONS)

BRASS (I NOTERNA: BRASS)

Cue: När musiken tystnar.

Brasset! Här är alla instrument är gjorda av glänsande mässing!

Tuban spelar djupt och ofta tillsammans med bastrombonen. Det är det enda instrumentet som faktiskt har en födelsedag: Tuban föddes den 12 september 1835. Grattis i efterskott.

(Någon musiker: Hurra!)

TUBA/BASTROMBON (I NOTERNA: TUBA/BASTRB)

Cue: Gong.

Trombonen spelar ofta de tre grundtonerna i ett ackord som övriga orkestern färglägger. Med dragdelen kan de glida på tonerna - glissando. *(tajma det...)*

CUE: HORN (HORNISTERNA RESER SIG)

Hornen! I alla äventyrsfilmer är det hornen som spelar när våra hjältar gör något modigt.

Trumpeterna spelar ljust, ofta starkt...

CUE: TRUMPET

...och markerar viktiga passager.

DIREKT ÖVERGÅNG TILL SLAGVERK. (SOM LOOPAR)

Slagverket!

Någon måste ju ge hjärtslagen och accentuera musiken! De har jättemånga instrument! Vissa är gjorda av trä andra av metall. Här hör vi bas- och virveltrumma, pukor och xylofon.

(I NOTERNA: ON CUE.)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Till den här familjen hör även pianot... För tangenterna leder till små klubbor som slår på olika långa strängar under locket här...

PIANOT

(Cue: Pianot spelar klart.)

Och vår pianist har ett instrument till, men då måste han vända sig om! Celesta, som ett klockspel med tangenter. Ni känner igen det från Harry Potter.

CELSTA

Ja, det var väl alla! Var så god: hela orkestern!

TUTTI**HARPAN TAR NÅGRA FÖRSIKTIGA TONER.**

PRESENTATÖR (FORTS.)

Har jag glömt någon?

Harpan! Hur kunde jag? Förlåt! Världens äldsta stränginstrument! 47 strängar och sju pedaler!

HARPTEMA

(Cue: Harpan slut.)

Alla följer dirigenten, den enda här som är helt tyst - ändå får hon allihop att låta - med sin dirigentpinne. Dirigenten startar och stoppar orkestern, visar vilken takt och färglägger musiken som hon önskar.

Nu kan vi urskilja fler instrument än för bara några minuter sen. Nu då, hela orkestern, varsågod! Igen!

MUSIK: HELA ORKESTERN. (I NOTERNA: CONDUCTOR)**MUSIK SLUT.**

PRESENTATÖR (FORTS.)

Grymt. Göteborgs Symfoniker, Sveriges Nationalorkester! Musikerna i den här orkestern är som elitidrottsmän. För att bli så här bra måste man öva ca 10 000 timmar! Hur långt är det, undrar ni.

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Om man tänker att en skoldag är sex timmar lång, så betyder det att de har övat varje dag, ja på julafton också, i fyra och ett halvt år.

Men man kan ju spela bara för att det är kul också. För musik är ju en allemanssport, det är lika roligt att spela som att lyssna.

MUSIK: POJKEN I NOTERNA: FOLKMUSIK PRESENTATION.

(Cue: lyssna kort sen prata under musiken)
Torsten, en kompis jag kände när jag var liten, älskade att lyssna när hans farfar spelade fiol. När han spelade lät allt som... mjuka kristaller.

Det var så konstigt, för fastän farfarn spelade så vackert, var han inte alls snäll.

MUSIK SLUT

Torsten frågade en gång "Farfar, kan inte du lära mig spela?" "Aldrig i livet", svarade farfarn "jag står inte ut med att höra när ungar misshandlar ett vackert instrument. Bort med fingrarna." Sen frågade han aldrig om det igen.

Ibland gick de på promenad tillsammans. Då mådde Torsten som bäst. En gång gick de förbi en hage där det stod en häst.

MUSIK: (40 SEK) (I NOTERNA: BUBBLAN VÄXER I)

(Följande prata under musiken.)

Torsten hade aldrig gillat hästar. Höga, beniga ben och väldigt läskiga tänder. "Mata den" sa hans farfar. Torsten blev nervös men rev av några korta grässtrån och sträckte fram handen och...

MUSIK SLUT.

...hästen bet honom. Han började gråta. Och farfar sa att "är du så dum så får du skylla dig själv". Torsten gick några steg bakom sin farfar hela vägen hem. Handen var blodig och sved. Det var den där hästens fel. Den hade förstört allt. Och nu visste Torsten precis vad han skulle göra.

När han kom hem letade han upp en liten grupp på nätet. "Vi som hatar hästar". Där började han berätta hur dumma i huvet hästar var.

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Det var så skönt! För alla höll med och de skrattade tillsammans åt de idiotiska hästarna som hoppar runt, runt över meningslösa hinder... Idioter. Allt kändes genast bättre - i den här gruppen förstod alla varandra.

Efter ett litet tag kom de på att det inte bara var hästar som var äckliga och dumma i huvudet. Hundar som bits! Och katter som rivs! Och det fanns fler!

MUSIK: BUBBLAN VÄXER II

(Cue: efter becken, ovanpå snabba stråkar):

Efter någon månad tittade han på sin lista över farliga och hemska saker som bör bekämpas. Förutom hästar, hundar och katter, hade han skrivit upp hästägare, ryttare, travkuskar, hästtränare, hundägare, veterinärer, djuraffärer, djurparker, kattägare, företag som tillverkar allergimedicin, myggor,flugor, ormar, råttor, hamstrar, rävar, vildsvin, bakterier och dagmaskar.

Presentatören slutar sitt uppräknande unisont med musiken oberoende på vilket ord som sägs.

MUSIK SLUT.

PRESENTATÖR (FORTS.)

Sen fick han vända på lappen och där stod tjugofyra vidrigt farliga saker till. Livet blev ganska svårt så fort han gick utanför dörren. Det var så mycket han behövde tänka på och det kändes inte riktigt som han blivit gladare. Men han hade fått nya vänner, och det betydde mer än allt annat.

Torsten pratade inte längre med nån annan än vännerna i gruppen. Och han promenerade inte med sin farfar nåt mer.

MUSIK. (I NOTERNA: BUBBLOR - 4 FOLKMUSIK I)

Prat under musiken.

PRESENTATÖR (FORTS.)

Mamma hade tvingat honom att hälsa på tråkfärfar.

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Han satt där i egna tankar när han blev avbruten "Torsten, hör du vad jag säger? Du är inte dig lik, vad har hänt?" "Inget. Fortsätt spela, bara." mumlade han utan att riktigt veta varför. Det var något med själen, trodde han. Farfars musik liksom matade själen.

(paus)

(Cue: Musiken lugnar sig, efter cymbalen...)

Ta den här nu, sa farfar.

Torsten tittade upp. Farfar höll en fiol i handen. Ta den och gör som jag gör. Torsten ställde sig upp och tog emot fiolen. Jag förstår inte varför vi inte gjort det här tidigare, sa farfar. Du behöver inte bli konsertmästare, du behöver inte spela för någon annan än dig själv, men jag vill att du provar. Jag vill att vi ska spela tillsammans.

Det var ganska svårt att hålla i början, men farfar spelade före och snart kunde de spela en kort liten låt ihop. Torsten log trots att ingen sagt nåt skämt.

MUSIK: FOLKMUSIK ÖVERGÅNG (SOLO FIOL)

Han fortsatte spela när han kom hem. Han spelade in farfars musik på telefonen och härmade så gott han kunde. När han spelade hemma var han själv, men han kände sig aldrig ensam. Inuti sig hörde han precis hur han ville att det skulle låta, och han skulle öva tills det lät precis så.

MUSIK SLUT.

PRESENTATÖR (FORTS.)

När Torsten inte övade, pratade han med gruppen. De hade blivit fler nu, många hade blivit argare. Några ville till och med träffas och knycka alla djurböcker från biblioteket. Torsten skickade en film när han spelade fiol till sin bästa grupp-kompis. Privat. Men kompisen visade filmen för hela gruppen. Alla skrattade. Vad höll han med? Det lät ju skit! Det var så många kommentarer att det liksom ringde i huvudet på Torsten. Gruppen gjorde genast en lista över förbjuden musik. Fiol hamnade överst. Torsten kände till reglerna: Antingen är man med eller mot gruppen. Man måste tycka likadant annars...

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

blir man ensam igen. Torsten stirrade på skärmen. I bokhyllan låg fiolen. Han visste att det beslut han tog nu, skulle vara avgörande för resten av livet. Vad skulle han göra?

MUSIK START: FOLKMUSIK II.

EN VIOLINIST RESER SIG UPP. (INTE KONSERTMÄSTAREN.) SPELAR SJÄLV. KONSERTMÄSTAREN HAKAR PÅ, SEDAN ALLA STRÅKAR OCH TILL SLUT HELA ORKESTERN.

PRESENTATÖR (FORTS.)

(Cue: När musiken lugnar sig...)

Bubblor... som fångar in oss, skyddar oss och ibland gör oss blinda för världen utanför..

FOLKMUSIK SLUT.

PRESENTATÖR (FORTS.)

Å eftersom vår värld är full av bubblor är det inte konstigt om vi krockar ibland... Speciellt när vi inte vet vem som styr bubblan...

MUSIK: BUBBLOR - 5. FLICKAN (SKALOR)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Det här är skalor. Det kommer från det italienska ordet Scala som betyder stege. Ni hör varför...? Tonerna liksom klättrar och faller. Precis som Ella.

MUSIK PAUSAR.

Ella ville vara boss. Hon ville högst upp på stegen, vara den alla ville vara med. Och hon ville bestämma allt. Lekar, samtalsämne, vad som var roligt och vad som var tråkigt. Hon ville klättra upp, bestämma! Men hur skulle hon göra? Ella funderade.

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Hur får man andras vänskapsbubblor att bli mindre eller rent av att spricka, så att de ville vara med henne istället? Jo, genom att låta dom göra sönder varandras bubblor! Genialt!

Vi människor tycker ju lite olika om det mesta som tur är. Ella tog reda på vilka saker hennes kompisar tyckte *olika* om. Sen tog hon en liten gnutta sanning och bakade in en stor lögn. Då blev det som allra bäst, för då blev de oroliga.

MUSIK: BATTLE

"Fin tröja Omar, men Yasmin gillar bara blått."
"Jenny, du är ju ihop med Kevin, visste du att Sara frågade på honom?" "Vet du - Martin är kär i en kille?!" "Ylva tycker du målar fult."
"Alla som håller på som du är grisar." Så där höll hon på och såg till att alla krockade och bråkade med varandra. Det var kaos och Ella var... bäst!

MUSIK: BATTLE SLUT.

PRESENTATÖR (FORTS.)

"Stopp!" En modig tjej i klassen pekade på Ella och sa: "Det är Ella som *vill* att vi bråkar", "Det var hon som fick mig att tycka illa om alla er andra."

MUSIK: FRÅN BOKSTAV C.

Prat över musiken.

"Hon sa taskiga grejor om er med." Sa nån annan.

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

"Det var som om hon tog över min hjärna, jag tänkte inte själv innan jag tyckte något." "Men hallå..!" sa Ella "Fattar ni inte lite skoj?!" Men då hade de flesta redan vänt sig om och gått.

Väldigt snabbt krympte Ellas bubbla. Den blev liten. Och försvann. Nu var det Ella som satt själv på rasterna. Ingen fanns där till försvar när någon retade henne. Till slut blev hon blev nästan osynlig. "Ni har i alla fall en bubbla", tänkte hon. "Jag har ingen. Ingen alls. Jag faller som en docka från ett tak men jag landar aldrig. Kan inte fästa blicken på något. Jag tror att allt annat snurrar, men i själva verket är det jag som snurrar... snurrar och faller."

MUSIK: SLUT.

Så kan det faktiskt kännas. Som att man famlar. Tills man krockar med något vackert. En dag märkte Ella att det satt en pojke bredvid henne.

MUSIK: BUBBLOR - 6. FINALE. (KÄRLEKEN).

De hade suttit ensamma tillsammans flera dagar, men inte sett varandra. Förrän...

PRESENTATÖR (FORTS.)

Har du sett den här?

Va? Pratar du med...mig?

Ja, har du sett den här hästen? Som biter sig själv i svansen?

Ja, den är ju... kul.

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Eller hur!

Och lyssna! Visst är det bra? Älskar den här musiken.

Ja... faktiskt!

Jag har popcorn, vill du ha?

(Nickar.)

MUSIKPARTI (MUSIKEN FORTSÄTTER. SEN:)

Du är söt.

Nej, du är söt.

Nej, du är.

Du. Söt.

Men sluta, du är så söt när du säger så.

Du är söt.

Du.

Du.

MUSIKPARTI (MUSIKEN FORTSÄTTER. CUE PICCOLA:)

Solen bländar.

Du bländar.

Jag har aldrig märkt att det där trädet har blommor. Men nu ser jag dom.

Var?

Där.

Ja. Här.

(MER)

PRESENTATÖR (FORTS.)

Kan du hålla mig i handen?

Ja. Alltid.

Musiken fortsätter.

Cue: Melodi i trombon och cello:

PRESENTATÖR (FORTS.)

Av alla bubblor är min favorit nog ändå den där kärleksbubblan. Den är så stark men så ömtålig. Som ni vet när ni låg i mammas mage... i er första bubbla av kärlek.

Om någon påstår att det bara finns ett sätt att leva - att alla andra sätt är fel, då är det bara är en knasbubbla som försöker växa. Bubblan kan bli stor, men den kommer spricka förr eller senare. Tänk på orkestern - med alla stora och små instrument, mjuka och vassa toner om vartannat. Hur hade det låtit om alla spelade samma instrument? Var och en av oss här gör skillnad.

När vi går härifrån - kan vi inte försöka gå utan att vara rädda för eller tycka illa om någon vi aldrig mött? För, till syvene och sist, bor vi ju alla i samma stora bubbla som fortsätter sväva runt solen i den galet mäktiga rymden. Gå istället ut och bubbelspana och bubbelhoppa och var noggrann med vad du matar din hjärna med! Sköt om det viktigaste vi har - varandra.

MUSIK: ETT AVSLUT AV HELA KONKARONGEN.

FIN.

